Frazeologizmlerdiń stillik ózgeshelikleri. Folklor frazeologiyası

Pán: Waqıt:

Tayarlaǵan: Nurımbetova Sarbinaz Keunimjay qızı

Sabaq Rejesi

80 minutlıq sabaq basqıshları

01-10 MIN

Kirisiw

«Atawlar gáziynesi» metodı arqalı shólkemlestiriw hám motivaciya.

10-35 MIN

Taza tema & Analiz

E.Berdimuratov hám A.Bekbergenov taslaqları boyınsha mini-lekciya.

35-65 MIN

Interaktiv shınıǵıw

«Bumerang» hám «Klaster» metodları tiykarında toparlıq jumıs.

65-80 MIN

Bahalaw & Juwmaq

Reflekciya, bahalaw rubrikası hám úyge tapsırma beriw.

1-Basqısh (10 min)

Kirisiw: «Atawlar gáziynesi» interaktiv shınıǵıwı

Metodtıń maqseti:

Tıńlawshılardıń ótilgen temalar boyınsha bilimlerin tekseriw hám awızeki sóylew stilindegi frazeologizmlerge dıqqatın qaratıw.

- **Arqa súyer:** Isenetuǵın adamı.
- **Iyt masqara:** Qattı uyatlı bolıw.
- **Awzıńa may:** Quwanıshlı xabar esitkende.

Kreativ Tapsırma

Berilgen frazeologizmlerdiń mánisin tap hám olardıń qaysı stilde qollanılatuǵının anıqla!

Teoriyalıq Tiykar

E.Berdimuratov Boyınsha Stillik Klassifikaciya

Ortaq stillik

Sóylew tilinde hám jazba tilde teńdey qollanılatuǵın neytral birlikler.

Sóylew tiline tán

Awızeki sóylewde jumsaladı; ekspressiv, vulgarizm hám mádeniyatsız túsiklerde.

Jazba tilge tán

Publicistikalıq, ilimiy, kórkem, óndirislik hám rásmiy is-qaǵazlar stilleri.

Funkcional Stiller

A.Bekbergenov tiykarında kitabıy stiller jıynağı

Kórkem ádebiyat stili

Obrazlılıq hám tásirsheńlikti arttırıwshı negizgi tildegi birlikler.

Rásmiy is-qaǵazlar stili

Qalıpqa túsken, arnawlı standartlı frazeologizmler.

Publicistikalıq & Ilimiy

Jámiyetlik pigmentler hám terminalogiyalıq turaqlı dizbekler.

Folklor frazeologiyası

Dástan hám erteklerge tán turaqlı dástúrli sintaksislik formulalar.

Awızeki sóylew stiline tán birlikler

Frazeologizm	Mánisi hám qollanılıwı
Suw juqtırmaw	Gáp tiygizbew, ózin aqlaw.
Sal bókse	Awır qıymıldaytuǵın, shaqqan emes adam.
Qaltasında iyt úriw	Aqshası, pulı bolmaw.
Juwılmaǵan qasıqtay	Orınsız jerge aralasıw, suǵılısw.

Folklor Tili

Dástan hám erteklerdegi stilistikalıq formulalar

«Alpamıs» dástanınan mısal

«Toppısı tozǵan,
Kellesi qozǵan,
Eki dizesi qulaǵınan zordan ǵana ozǵan...»

A.Abdiev İzertlewleri:

Bul birlikler dástannıń sózlik quramında tayar halında turatuǵın, turaqlasqan qosıq qatarları — **stilistikalıq formulalar** esaplanadı. Olar dástannıń ritmi hám syujetin turaqlı uslap turadı.

3-Basqısh (35 min)

Toparlıq jumıs: «Bumerang» metodı

1-TOPAR

Awızeki sóylew

Awhal qorjın, tandırı shıqsın hám shashbawın kóteriw birliklerine situaciya oyın qaldırıw.

2-TOPAR

Folklorlıq birlikler

Uzaǵına at jollap, baǵrı kábap bolıw birliklerin matinde analizlew.

3-TOPAR

Jeke-Avtorlıq

Jazıwshılardıń frazeologizmlerdi ózgertip qollanıw sheberligin tabıw.

Jeke-Avtorlıq frazeologizmler hám olardıń transformaciyası

XALÍQ TILI ÚLGISI

«Túyeni túgi menen jutıw»

Tildegı tayar halda qollanılatuǵın dástúrli frazeologizm.

JAZÍWSHÍ SHEBERLIGI

«Túyeni túgi menen, gúbini túbi menen, arbanı júgi menen jutatuǵın...»

Seslik uyqasıqlar qosıw arqalı jazıwshı tárepinen bayıtılǵan jeke-avtorlıq birlik.

4-Basqısh (15 min)

Bahalaw rubrikası hám refleksiya

Kriteriya	ball
Teoriyalıq bilimdi túsiniwi	20%
Toparlıq belsendilik («Bumerang»)	40%
Frazeologizmlerdi stilistikalıq analizlew	40%

«3-2-1» Reflekciyası:

- 3 eń áhmiyetli maǵlıwmat
- 2 qızıqlı ámeliy mısal
- 1 túsiniksiz qalǵan soraw

Úyge Tapsırma

Úyge tapsırma hám ózbetinshe jumıs

Sózlik assosaciyasi

B.T. Yusupova oqıw qollanbasınan awızeki sóylew stiline tán 10 frazeologizmdi qatnastırıp tekst dúziw.

Folklor analizi

Qaraqalpaq xalıq dástanlarınan (mısallı: «Qoblan») 5 stilistikalıq formulani ajıratıp jazıw.

Dıqqatıńız ushın raxmet!

Sabaq islenbesi B.T. Yusupovanıń «Qaraqalpaq tiliniń frazeologiyası» oqıw qollanbası tiykarında tayarlandı.